

MAAHANMUUTON TILANNEKUVA

Pohjanmaalla ja Vaasassa syksyllä 2022

VTT, johtava asiantuntija Timo Aro

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

Lokakuu 2022

MDI

LÄHTÖKOHTA

”Hallituksen tavoitteena on vähintään **kaksinkertaistaa työperäisten maahanmuuttajien määrän ja kolminkertaistaa ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän vuoteen 2030 mennessä**. Taustalla on huoli heikkenevästä huoltosuhteesta, työvoiman saatavuudesta ja **kestävyysvajeesta**”

ALUE- JA VÄESTÖNKEHITYKSEN

kehitystrendit syksyllä 2022

1

Kaupungistumis-, keskittymis- ja vyöhykekehitys sekä monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus etenevät **samanaikaisesti**

2

Alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen pikemminkin kiihtymässä kuin tasoittumassa, mikro-sijainnin ja solmupisteiden merkitys korostuu kaikessa

3

Nopeiden liikenneyhteyksien, sijainnin ja koulutuksen välinen ”pyhä kolmiyhteys” korostuu samanaikaisesti digitalisaation lisääntyessä

4

Demografinen muutospaine ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet vaikuttavat kaikkien alueiden kehitykseen sijaintiin ja kokoon katsomatta

5

Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön kasvava merkitys koko maan ja alueiden tulevassa väestödynamiikassa

+

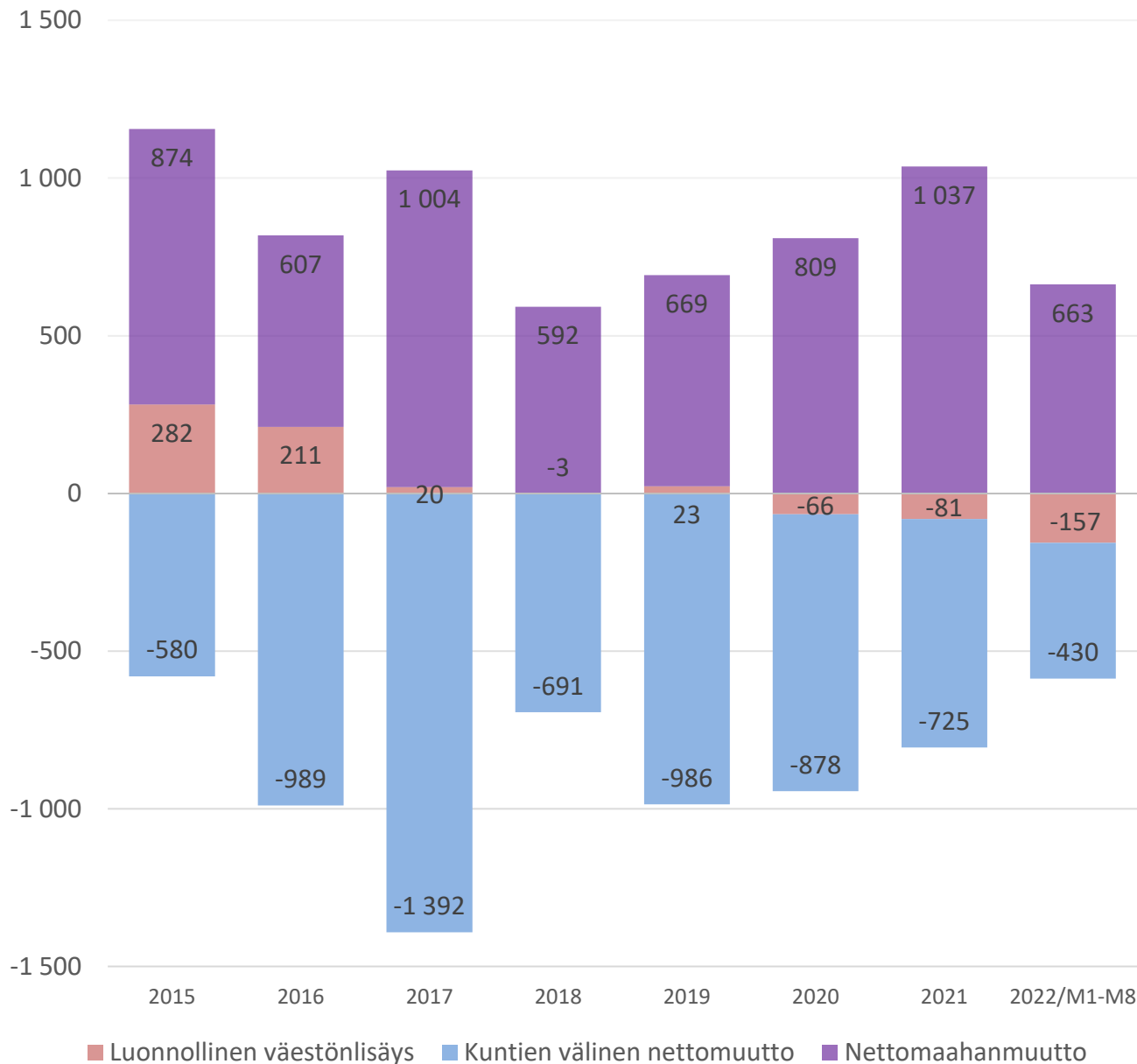
Tekemättä jääneet tai myöhässä tulevat uudistukset

POHJANMAAN

väestönkehityksen profiili maahanmuuttoon liittyvillä tunnusluvuilla vuonna 2021

MUUTTUJA	POHJANMAA	VAASA	VAASAN OSUUS (%) POHJAN- MAASTA
Ulkomaan kansalaisia	10 322 (5,9 %)	4 420 (6,5 %)	42,8 %
Ulkomailla syntyneitä	15 798 (9,0 %)	6 854 (10,1 %)	43,4 %
Vieraskielisiä	13 755 (7,8 %)	6 552 (9,7 %)	47,6 %
Ulkomaalais- taustaisia	14 713 (8,4 %)	6 793 (10,0 %)	46,2 %

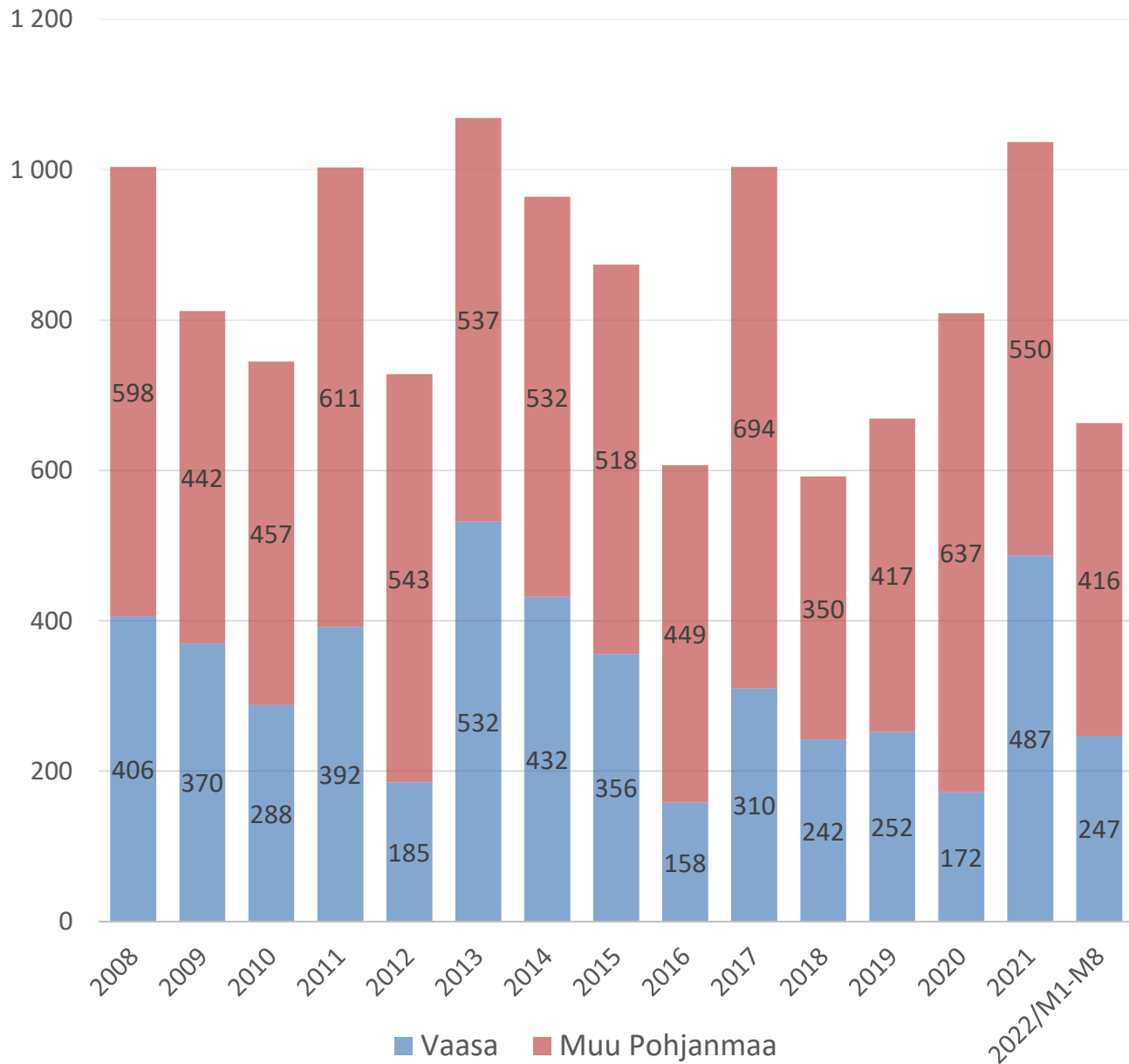

POHJANMAAN väestönkehitys osatekijöittäin 2015-2022/M8

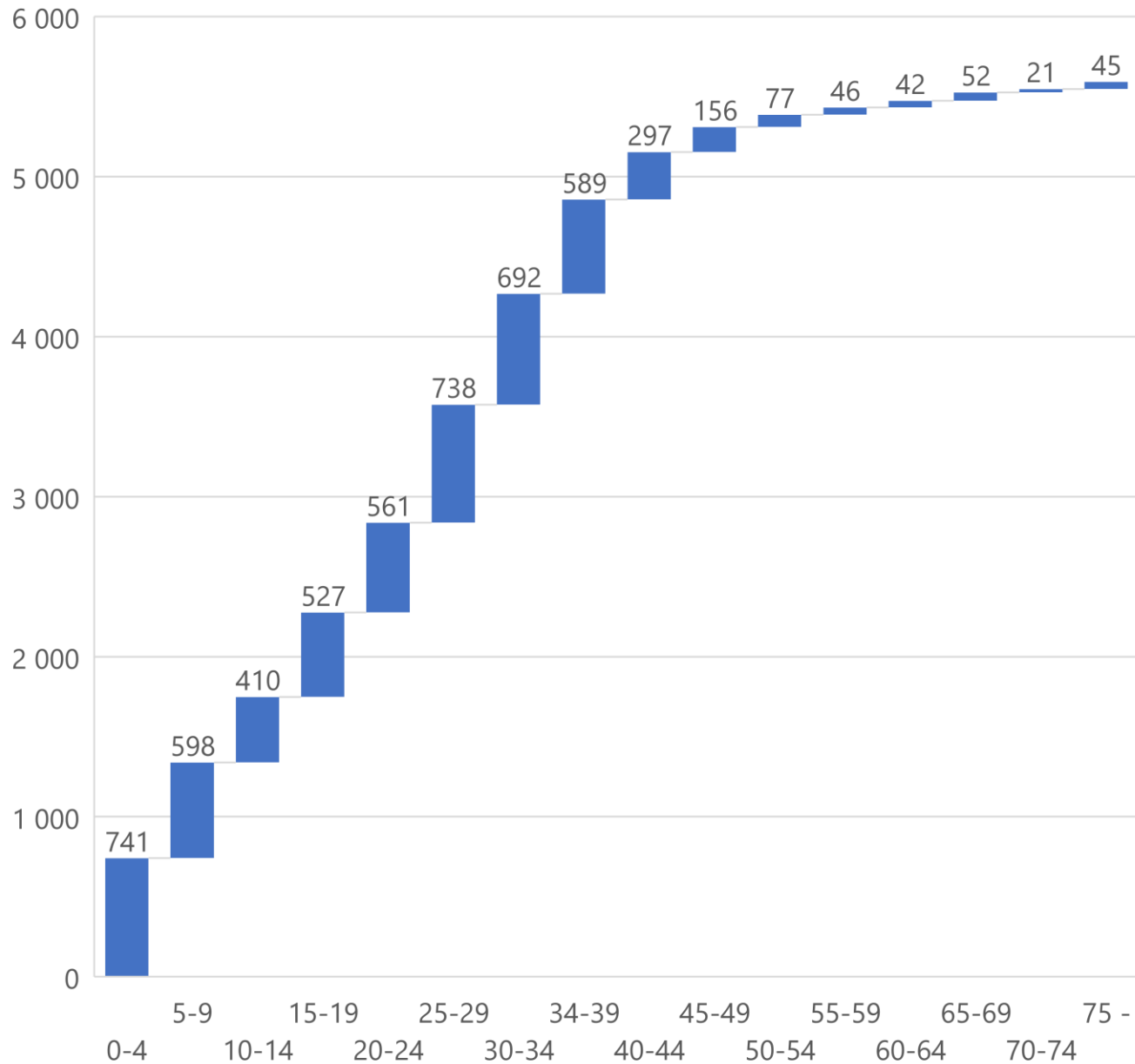
- **Pohjanmaan väestö supistui** yhteensä -187 henkilöllä vuosina 2015-2022/M8.
- Pohjanmaan **väestönkehitys oli osatekijöittäin tarkasteltuna kaksijakoista**: luonnollinen väestönlisäys (+229) ja nettomaahanmuutto (+6 225) olivat positiivisia, mutta kuntien välinen nettomuutto jäi vahvasti negatiiviseksi (-6 671).

- **Pohjanmaan kuntien välinen nettomuutto oli negatiivista jokaisena tarkastelujakson vuotena. Muuttotappiot ovat kuitenkin alentuneet viime vuosina. Vuoden 2022 ensimmäisen kahdeksan kuukauden aikana tappiot ovat edelleen vähentyneet**

POHJANMAAN nettomaahanmuutto finanssi-kriisistä koronakriisiin (2008-2022/M8)

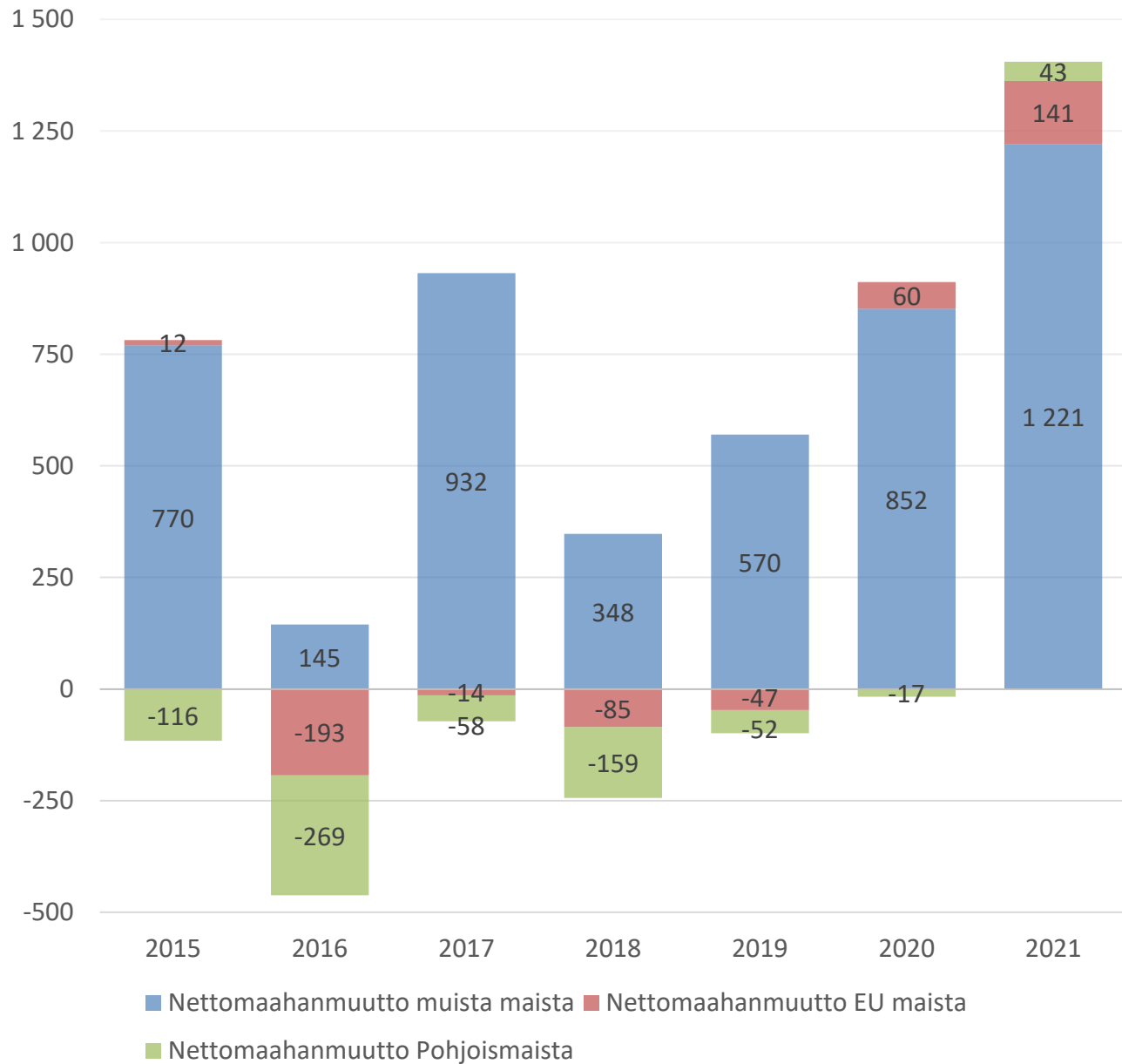
- Pohjanmaa sai ulkomailta muuttovoittoa yhteensä 12 580 henkilöä vuosina 2008-2022/M8.
 - Pohjanmaa sai ulkomailta muuttovoittoa jokaisena tarkastelujakson vuotena. Muuttovoittojen määrä on vaihdellut vuosittain. Viime vuosina muuttovoitot ovat olleet samalla tasolla kuin finanssikriisin aikoihin.
- Vaasan osuus koko maakunnan nettomaahanmuutosta on ollut keskimäärin hieman alle kaksi kolmasosaa (63,1 %) vuosina 2008-2022/M8.

Lähde: Tilastokeskus, väestö; muuttoliike

POHJANMAAN nettomaahanmuutto ikäryhmit- tään vuosina 2015-2021

- Pohjanmaa sai muuttovoittoa ulkomailta kaikista ikäryhmistä vuosina 2015-2021.
- Pohjanmaa sai määrällisesti eniten muuttovoittoa ulkomailta ikäryhmittäin tarkasteltuna 0-4-vuotiaista (+741), 25-29 vuotiaista (+738) ja 30-34-vuotiaista (+692).
- **Pohjanmaan muuttovoitosta ulkomailta lähes neljä viidesosaa (76,3 %) tuli alle 35-vuotiaiden ikäryhmistä.**
- Maahanmuuttajien ikärakenne on optimaalinen Pohjanmaan työmarkkinoiden näkökulmasta.

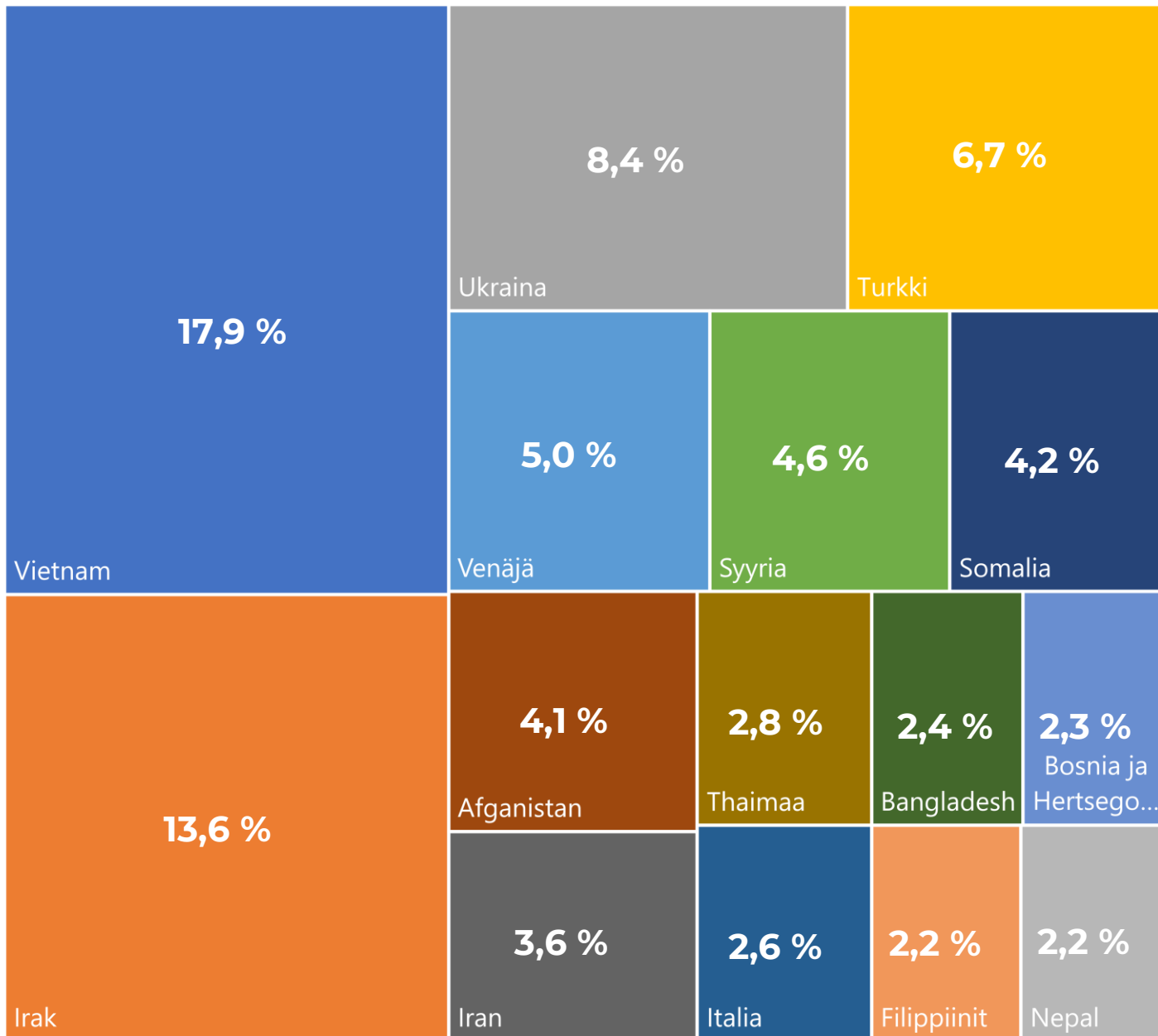
POHJANMAAN nettomaahanmuutto lähtö-alueittain vuosina 2015-2021

- Pohjanmaa sai **muuttovoittoa ulkomailta yhteensä 5 592 henkilöä** vuosien 2015-2021 aikana.

Pohjanmaan muuttovoitot ulkomailta tulivat pääosin EU-maiden ja Pohjois-maiden ulkopuolelta. Koronakriisin aikana Pohjanmaa on saanut muuttovoittoa sekä EU-maista että Pohjoismaista

- Pohjanmaa kärsi koko ajanjakson aikana muuttotappiota Pohjoismaihin yhteensä 628 henkilöä ja Euroopan Unioniin 126 henkilöä.
- Pohjanmaan muuttovoitto määrät ovat kasvaneet erityisesti Euroopan Unionin ja Pohjoismaiden ulkopuolisissa valtioissa, mutta myös muiden tarkastelussa olevien alueiden muuttotappiot ovat kääntyneet voitoiksi viime vuosien aikana.

POHJANMAAN nettomaahanmuutto lähtömaittain 2015-2021

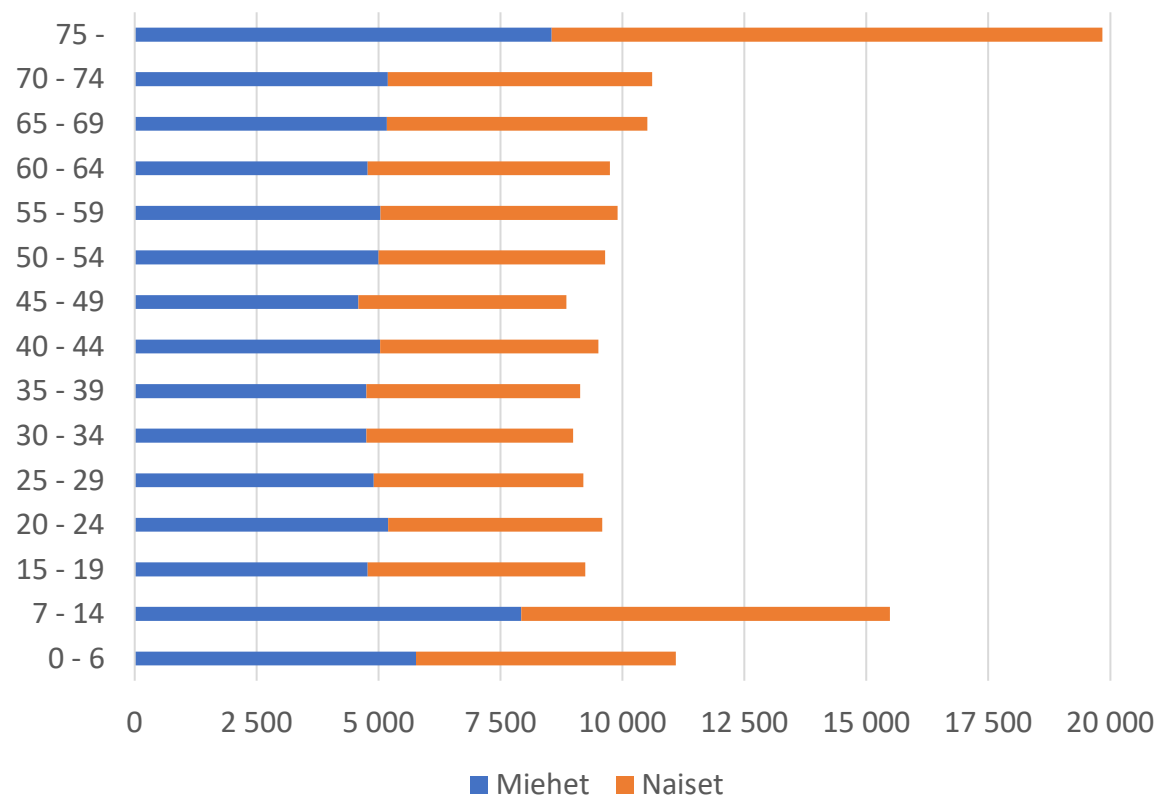

- Pohjanmaan nettomaahanmuutto oli yhteensä 5 592 henkilöä positiivinen vuosina 2015-2021.
- **Pohjanmaa sai muuttovoittoa ulkomailta yhteensä 117 eri maasta.** 67 muun maan kanssa muuttotase oli nolla eli maakunta ei saanut muuttovoittoa eikä kärsinyt muuttotappiota.
- **Pohjanmaa sai eniten muuttovoittoa Vietnamista (17,9 % muuttovoitosta), Irakista (13,6 %), Ukrainasta (8,4 %), Turkista (6,7 %), Venäjältä (5,0 %), Syyriasta (4,6 %) ja Somaliasta (4,2 %).**

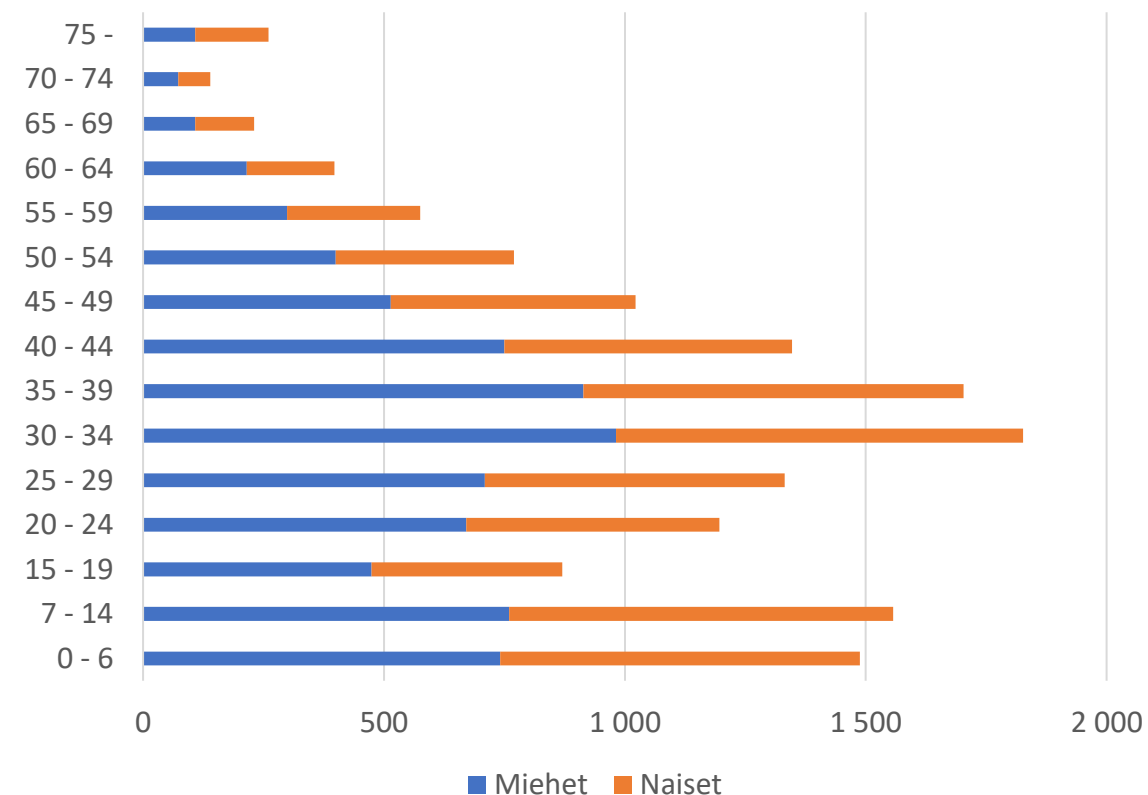
POHJANMAAN

suomalais- ja ulkomaalaistaustaisten väestö ikäryhmittäin vuonna 2020

Suomalaistaustainen väestö ikäryhmittäin

Ulkomaalaistaustainen väestö ikäryhmittäin

POHJANMAAN VÄESTÖPROFIILI

kieliryhmän mukaan vuonna 2021

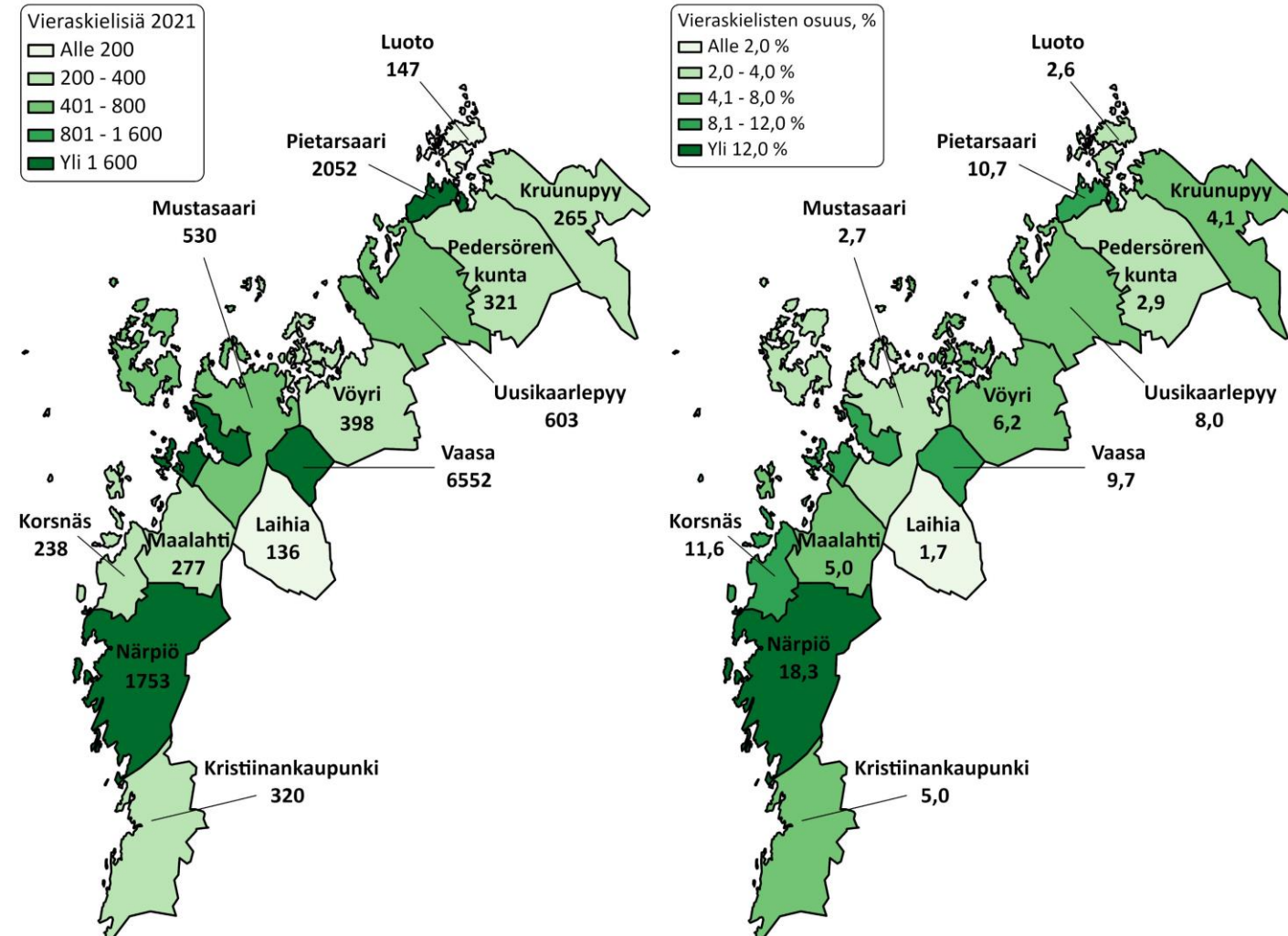
■ Suomenkielisiä ■ Ruotsinkielisiä ■ Vieraskielisiä

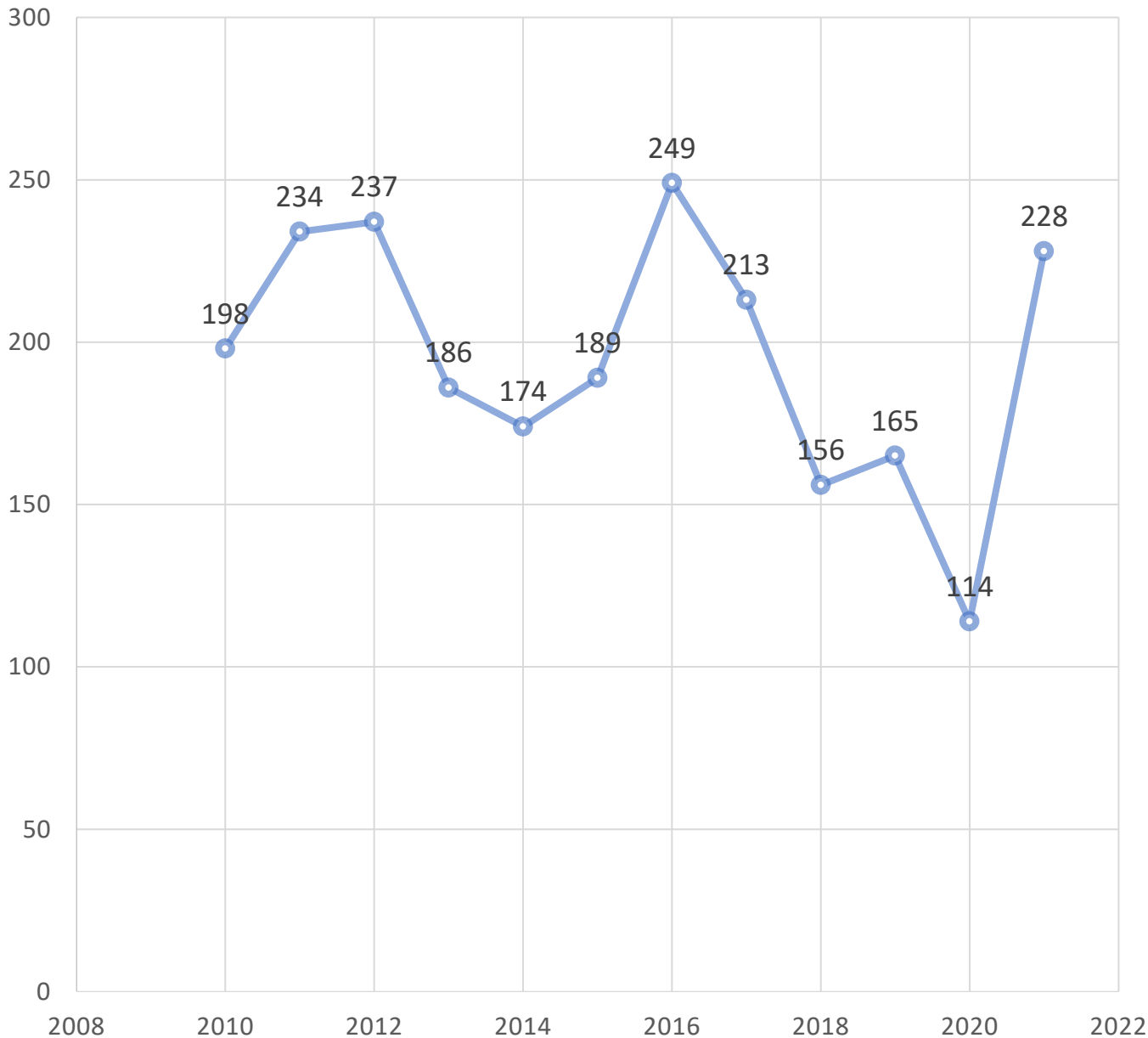
POHJANMAAN

vieraskielisten määrä ja osuus kunnittain vuonna 2021

- Pohjanmaalla asui yhteensä 13 755 vieraskielistä vuonna 2021. **Alueen väestöstä 7,8 prosenttia oli vieraskielisiä.**
- Pohjanmaassa vieraskielisten osuus väestöstä on neljänneksi korkein Suomen maakunnista. Vieraskielisten määrä on yli viisinkertaistunut vuosien 2000-2021 aikana.
- Pohjanmaan vieraskielisistä 6 552 (47,6 %) asui Vaasassa vuoden 2021 lopussa. Vaasan väestöstä vieraskielisiä oli 9,7 prosenttia.
- Vieraskielisten osuus väestöstä oli korkein Närpiössä (18,3 %), Korsnäsissä (11,6 %) ja Pietarsaareissa (10,7 %) vuonna 2021.

POHJANMAAN ulkomaiset korkeakoulujen uudet opiskelijat 2010-2020

- Pohjanmaalla oli keskimäärin 195 uutta ulkomaista korkeakouluopiskelijaa vuodessa vuosien 2010-2020 välisenä aikana.
- **Ulkomaisten uusien tutkinto-opiskelijoiden määrä oli vuonna 2020 hieman yli viidennes suurempi kuin vuonna 2010.**
- Ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden määrät ovat laskeneet merkittävästi vuoden 2016 jälkeen, mutta viime vuoden aikana määrät ovat olleet jälleen voimakkaassa kasvussa.

POHJANMAAN ammattillisen koulutuksen uudet opiskelijat 2010-2020

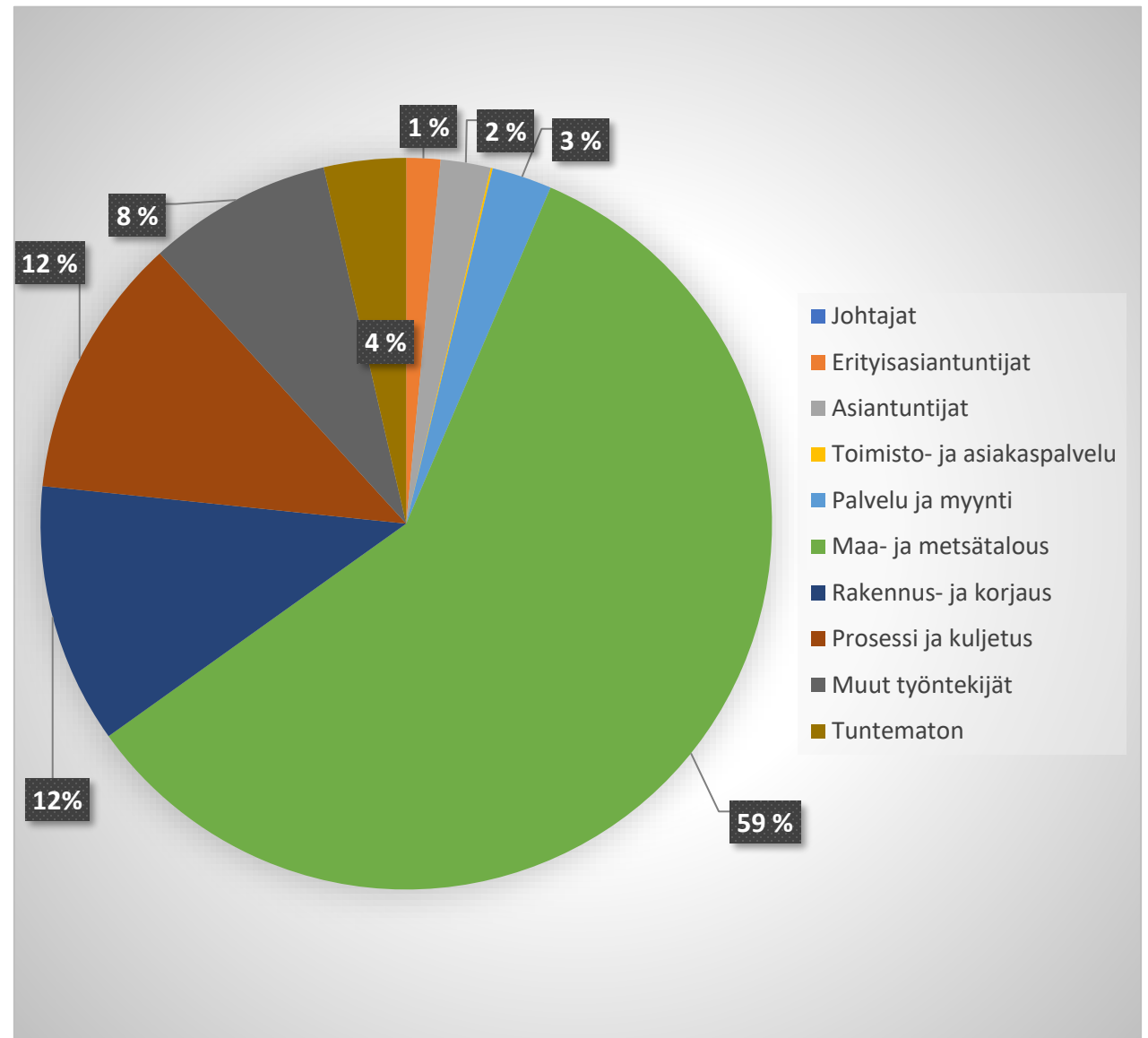
- **Pohjanmaan ammatillisen toisen asteen koulutuksessa oli keskimäärin 315 uutta ulkomaista opiskelijaa vuosina 2010-2020.**
- Ulkomaisten toisen asteen uusien opiskelijoiden määrä kasvoi lähes jokaisena vuotena vuoteen 2017 asti, jonka jälkeen määrät laskivat muutaman vuoden ajan. Vuoden 2020 aikana määrät ovat jälleen kuitenkin kasvaneet.
- Vuonna 2020 ammatillisella toisella asteella oli 429 uutta opiskelijaa, joka oli lähes 2,5 kertaa enemmän kuin vuonna 2010.
- **Suurin osa ulkomaisista toisen asteen opiskelijoista opiskeli palveluiden, tekniikan sekä terveys ja hyvinvoinnin koulutusaloilla.**

TYÖPERUSTAISET MAAHANMUUTTAJAT

jakautuminen ammattiryhmittäin vuosina 2018-2022/M8

Kuviossa on kuvattu osaratkaisua edellyttävän työn ammattiluokkien jakautumista hyväksytyistä ensimmäistä oleskelulupaa koskevista hakemuksista Pohjanmaalla vuosien 2018-2022/M8 aikana.

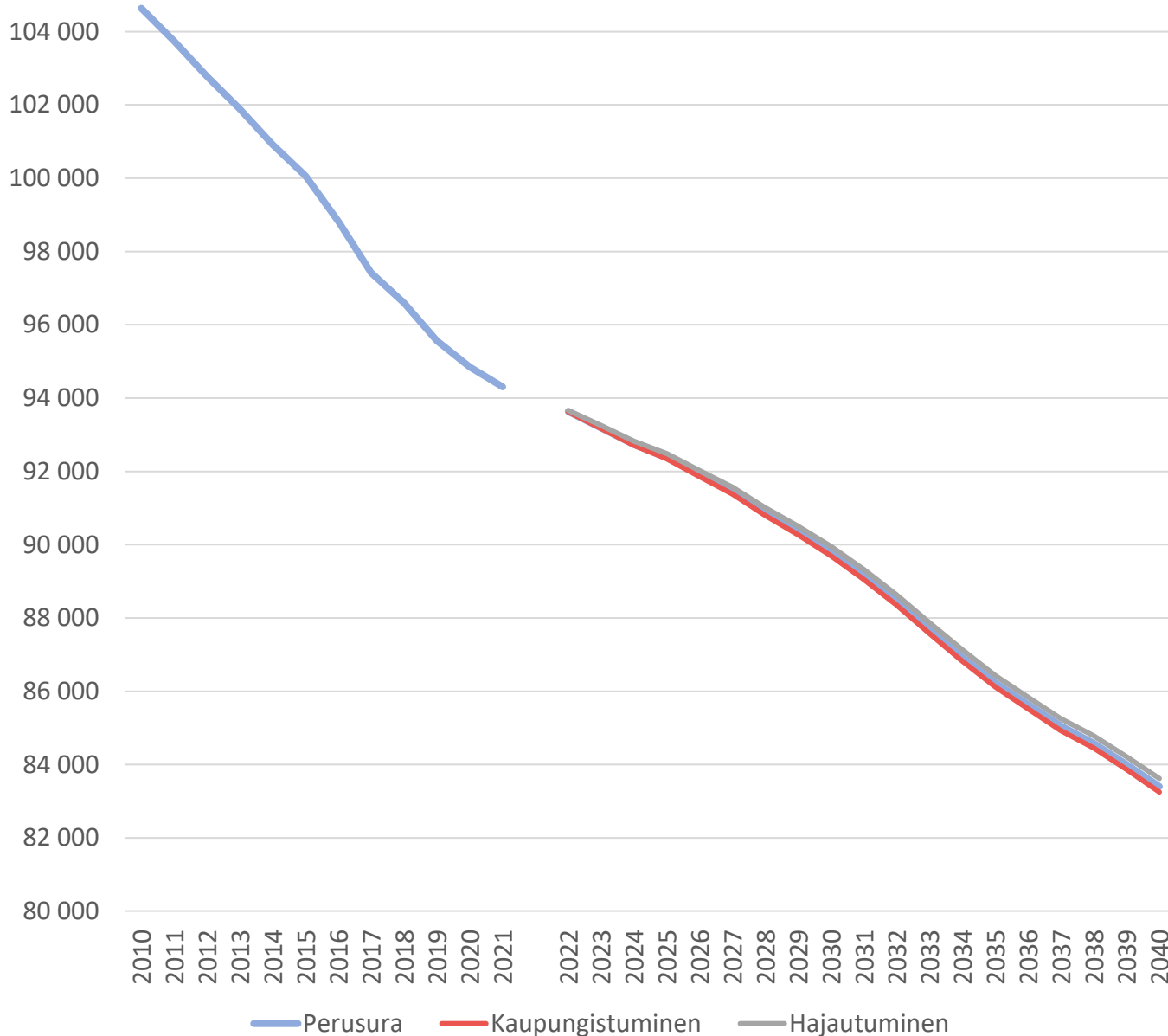
- Pohjanmaalle myönnettiin yhteensä 1 531 oleskelulupaa vuosien 2018-2022/M8 välisenä aikana. Myönnettyistä oleskeluluvista noin 73,8 % liittyi osaratkaisua edellyttävään työntekoon.
- **Osaratkaisua edellyttävään työntekoon myönnettyistä luvista noin 59 prosenttia liittyi maa- ja metsätalouteen.**
- **Lupia myönnettiin runsaasti myös rakennus- ja korjaustöihin (12 %) sekä prosessi- ja kuljetustöihin (12 %).**

POHJANMAAN kotimaista kieltä puhuvien työikäisten kehitys vuosina 2010-2040

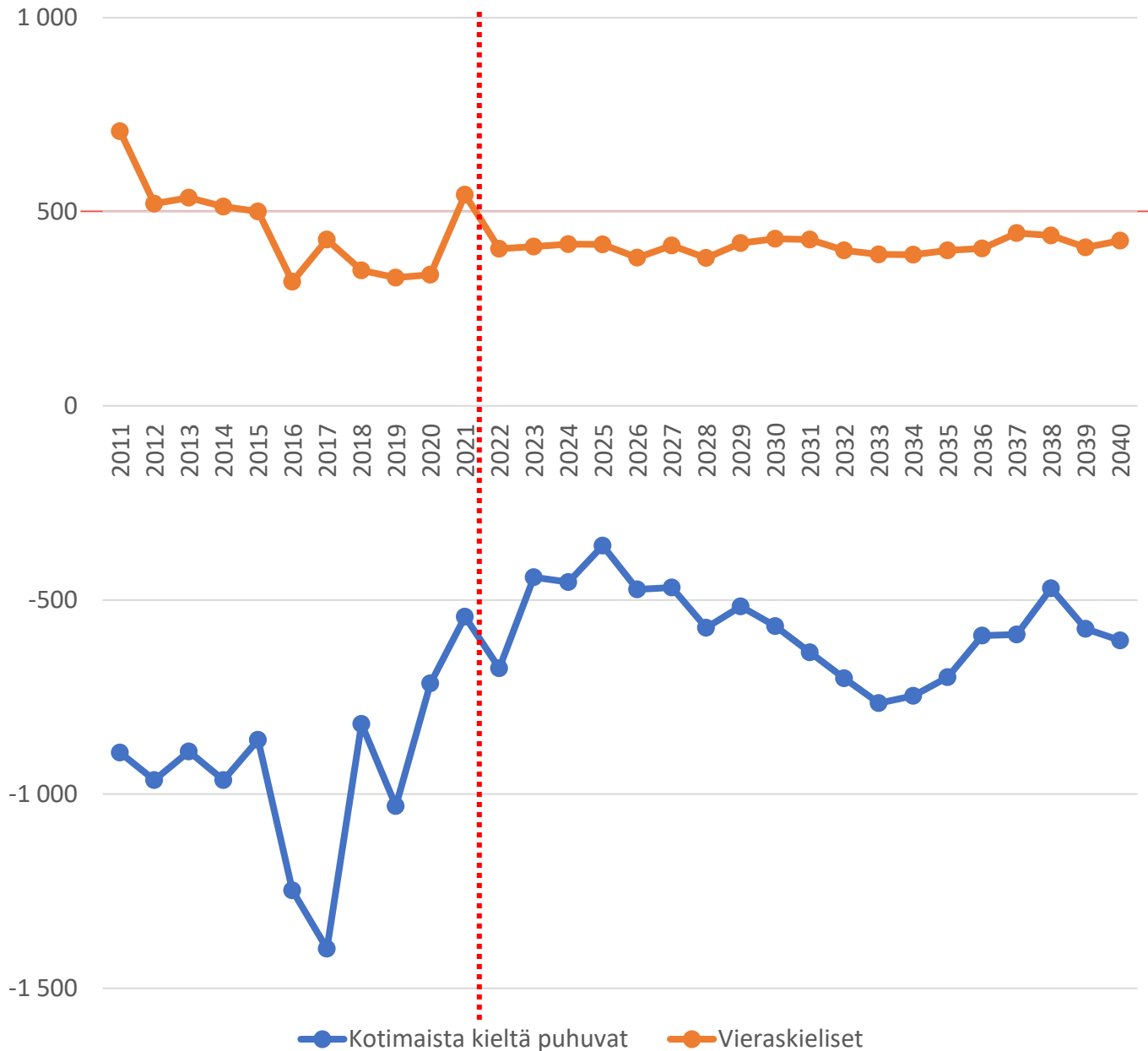
Kuviossa tarkastellaan Pohjanmaan työikäisen väestön toteutunutta ja ennakoitua väestönkehitystä kotimaista kieltä puhuvien osalta kolmessa vaihtoehtoisessa skenaariossa vuosien 2011-2040 välisenä aikana

- **Pohjanmaan kotimaista kieltä puhuvien työikäisen väestön määrä on vähentynyt toteutuneen kehityksen mukaan 10 325 henkilöllä vuosina 2010-2021.**
- **Pohjanmaan kotimaista kieltä puhuvien määrä vähenisi MDI:n väestöennusteen mukaan kaikissa skenaarioissa 10,7 – 11,1 prosentilla vuoteen 2040 mennessä.**

POHJANMAAN työikäisten (15-64-vuotiaat) kehitys kieliryhmittäin vuosina 2011-2040

Kuviossa on tarkasteltu Pohjanmaan työikäisen väestön toteutunutta ja ennakoitua väestönkehitystä kieliryhmittäin vuosien 2011-2040 välisenä aikana.

- Pohjanmaan työikäisen väestön kasvu on perustunut 2010-alkaan vain ja ainoastaan vieraskieliseen väestöön:** vieraskielinen työikäinen väestö kasvoi 5 087 henkilöllä vuosina 2011-2021 ja vieraskielisen väestön ennakoitaan kasvavan noin 7 803 henkilöllä vuosina 2022-2040.

- Pohjanmaan kotimaista kieltä puhuvien työikäisten määrä väheni yhteensä 10 325 henkilöllä vuosina 2010-2021 ja vähenee ennakoitun kehityksen mukaan 10 904 henkilöllä vuosina 2022-2040.**

Kiitos!

TIMO ARO, VTT
Johtava asiantuntija
045 657 7890
timo.aro@mdi.fi
@timoaro